

Ureditev prijave prebivališča in davčnega rezidentstva za Slovence v zamejstvu in po svetu ter davčne obveznosti posameznikov v Sloveniji

Na podlagi zaključkov delovnega posveta Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu, ki je potekal 1. julija 2016, posredujemo informacijo, ki sta jo pripravila Finančna uprava RS in Ministrstvo za notranje zadeve RS in se nanaša na »davčno rezidentstvo«, obveznost prijave prebivališča v tujini ter izpolnjevanje davčnih obveznosti posameznikov v Sloveniji.

I.)

INFORMACIJA O OBVEZNOSTIH DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SLOVENIJE V TUJINI, KI IZHAJAJO IZ ZAKONA O PRIJAVI PREBIVALIŠČA

Podatki o naslovih državljanov Republike Slovenije, se vodijo v Registru stalnega prebivalstva skladno z Zakonom o prijavi prebivališča. Temeljni namen zakona je zagotavljanje točne evidence stanja in nastanitve posameznikov. Namen je dosežen takrat, ko imajo posamezniki prijavljeno prebivališče tam, kjer v resnici prebivajo, ne glede na to, ali je to na območju Republike Slovenije ali v tujini.

Državljeni ob prijavi prebivališča torej ne smejo izhajati iz vprašanja, na kateri naslov naj se prijavijo, da bodo lahko uveljavljali različne pravice ali se izognili obveznostim. Prijavo morajo izvesti na naslovu, kjer resnično prebivajo.

Državljan je tako dolžan:

- prijaviti STALNO prebivališče, če živi na območju Slovenije - to je na naslovu, kjer v resnici prebiva, ker je tam »središče njegovih življenjskih interesov«. »Središče življenjskih interesov« se presoja na podlagi posameznikovih poklicnih, ekonomskih, socialnih in drugih vezi, ki kažejo, da med njim in naseljem, kjer živi, dejansko obstajajo tesne in trajne povezave;
- prijaviti ZAČASNO prebivališče v Sloveniji - če se na naslovu v Sloveniji začasno zadržuje ali prebiva zaradi dela, šolanja ali drugih razlogov, vendar v njem stalno ne prebiva,
- »ODJAVITI prebivališče v tujino«, kadar se **za stalno** odseli iz Slovenije,
- PRIJAVITI ZAČASEN ODHOD v tujino, kadar gre v tujino za več kot 3 mesece, pa vendar začasno, zaradi dela, študija ali podobnih razlogov.

Prav tako je pomembno, da se pristojnemu organu, to je kateri koli upravni enoti na območju Republike Slovenije ali na diplomatsko konzularno predstavništvo Slovenije v tujini, sporoči vsaka sprememba naslova. Sporočiti je potrebno spremembe naslova, ki so posledice selitev, kakor tudi spremembe naslova, ki so povezane npr. s preimenovanjem ulice ipd.

Po podatkih, ki se vodijo v Registru stalnega prebivalstva, ima registrirano odjavo stalnega prebivališča v Sloveniji zaradi odhoda v tujino več kot 114.000 državljanov, začasen odhod v tujino pa je prijavilo več kot 32.000 državljanov.

Na pogosta vprašanja, prejeta v zvezi s prebivališčem v tujini, podajamo konkretna pojasnila:

- **Kaj je kriterij, da se določena oseba lahko opredeli, da ima namen stalno bivati v tujini? Ali gre za določeno dolžino bivanja v tujini?**

Kriterij je izključno subjektivna ocena posameznika, ki temelji na njegovi presoji, kako dolgo bo bival v tujini in na njegovem vedenju (že ob odhodu v tujino), ali se namerava v Republiko Slovenijo vrniti.

Če gre torej posameznik v tujino za dalj kot tri mesece, pa ob odhodu ve, da je odhod zgolj začasne narave in se namerava vrniti, je njegova dolžnost, da prijavi **začasen** odhod v tujino, preden odpotuje. Posameznik ob začasnem odhodu v tujino v Sloveniji ohrani stalno prebivališče in se ga zato šteje kot »zdomca«.

Odjava **stalnega** prebivališča pa za posameznika pomeni, da mu stalno prebivališče v Sloveniji preneha veljati in se ga zato šteje kot »izseljenca«. Namenjena je posameznikom, ki bodo v tujini ostali daljše časovno obdobje ali pa se v Slovenijo sploh ne nameravajo vrniti. Ker je čas prebivanja vnaprej težko dolgoročno določiti, okoliščine zaradi katerih posameznik odhaja v tujino, pa se lahko spreminjajo, lahko državljan prijavi **začasen** odhod v tujino, kasneje pa ga spremeni v »**stalno** odjavo v tujino«.

- **2.) Ali je sploh mogoče prijaviti stalno bivališče v tujini, če si podnajemnik (kjer ti lastnik ne garantira stalnega podnajemnega razmerja) in ne lastnik stanovanja?**

Ob prijavi začasnega odhoda v tujino ali ob odjavi prebivališča v tujino se pri pristojnem organu navede zgolj naslov v tujini, na katerem bo posameznik prebival. Ob tem ni potrebno dokazovati pravice do prebivanja na naslovu, kot to sicer velja za prijavo prebivališča na območju Republike Slovenije. Je pa dolžnost državljana, da sporoča vse spremembe naslova. Na tak način se zagotavlja ažurnost naslovov tudi v primeru, ko bi se državljan v tujini kasneje moral preseliti zaradi spremembe lastništva, najemnega ali podnajemnega razmerja.

- **3.) Ali obstaja časovni rok, do kdaj ima oseba lahko prijavljeno začasno bivališče v tujini?**

Zakon o prijavi prebivališča ne določa časovnega roka, s katerim bi omejili trajanje prijave začasnega odhoda v tujino. Določa pa, da mora posameznik, če se v Slovenijo vrne za več kot 60 dni ali z namenom, da bo tukaj stalno prebival, prijaviti svojo vrnitev v osmih dneh po prihodu. Prav tako je zavezan k sporočanju spremembe naslova.

Dne 13. 8. 2017 se bo pričel uporabljati nov Zakon o prijavi prebivališča, ki bo veljavnost začasnega naslova v tujini omejil na obdobje, ki ni daljše od štirih let, z možnostjo **ponovne** prijave začasnega naslova v tujini.

- **4.) Ali lahko »stalno odjavo v tujino« izvede državljan, ki že več let ali desetletij prebiva v tujini?**

Državljan takšno odjavo **mora** izvesti, čeprav naknadno, saj se s tem izpolni obveznost, ki izhaja iz Zakona o prijavi prebivališča. Po izvedeni odjavi stalnega prebivališča bo državljan izgubil stalno prebivališče v Sloveniji, lahko pa na tem naslovu ohrani začasno prebivališče, če se v Slovenijo vrača in tukaj prebiva začasno.

Odjava v tujino hkrati pomeni, da bo državljan evidentiran kot volivec, ki se vpiše na posebni volilni imenik države v tujini, v kateri prebiva, ob izvajanju volitev pa bo avtomatično prejemal na ta naslov tudi volilne karte in glasovnice, ki omogočajo glasovanje po pošti.

II.)

**INFORMACIJA O UREDITVI DAVČNEGA REZIDENTSTVA POSAMEZNIKOV IN
ODPRAVI DVOJNE OBDAVČITVE**

Obseg obdavčitve posameznikov je v Republiki Sloveniji odvisen od rezidentskega statusa. Rezidenti Slovenije so zavezani za plačilo dohodnine po načelu obdavčitve po svetovnem dohodku, kar pomeni, da so obdavčeni z dohodnino za vse dohodke, ki so jih dosegli v in izven Slovenije, torej kjer koli po svetu. Nerezidenti so zavezani za plačilo dohodnine le od dohodkov z virom v Sloveniji. To pomeni, da nerezidenti v Sloveniji ne plačujejo dohodnine za dohodke, ki jih dosegajo (oziroma imajo vir) izven Slovenije. Do davčnih olajšav in znižanj davčne osnove so praviloma upravičeni samo rezidenti Slovenije in rezidenti držav članic EU in EGP.

Posameznik se šteje za rezidenta Slovenije, če izpolnjuje katerikoli pogoj iz 6. člena [Zakona o dohodnini - ZDoh-2](#). Rezidentski status posameznika se ugotavlja, kot pojasnjeno v nadaljevanju, na podlagi vloge posameznika, ki jo vloži pri davčnem organu.

V 6. členu ZDoh-2 je določeno, da je zavezanec **rezident** Slovenije v kateremkoli času v davčnem letu, če v tem času izpolnjuje katerega od naslednjih pogojev:

- ima v Sloveniji uradno prijavljeno stalno prebivališče;
- ima svoje običajno prebivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji, ali
- je v kateremkoli času v davčnem letu prisoten v Sloveniji skupno več kot 183 dni, idr.

Nerezidenti pa so (7. člen ZDoh-2):

- osebe, ki niso rezidenti Slovenije, to pomeni, da v Sloveniji nimajo stalnega bivališča, središča svojih ekonomskih in osebnih interesov oz. so v Sloveniji prisotni manj kot 183 dni v posameznem davčnem letu,
- osebe z diplomatskim ali konzularnim statusom tuje države v Sloveniji, osebe, ki opravljajo delo kot uslužbenci oz. funkcionarji mednarodne organizacije,
- osebe, ki so v Sloveniji zaradi zaposlitve v diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji tuje države, uslužbenci v institucijah Evropskih skupnosti, Evropski centralni banki ali Evropski investicijski banki, v Sloveniji,
- osebe, ki so v Sloveniji zaposlene kot tuji strokovnjaki za dela, za katera v Sloveniji ni dovolj ustreznega kadra (potrebna odobritev slovenskega davčnega organa),
- osebe, ki bivajo v Sloveniji izključno zaradi študija oz. zdravljenja.

Če ima posameznik v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, je torej že izpolnjen eden izmed pogojev iz 6. člena ZDoh-2, da se šteje za rezidenta Slovenije, ne glede na to ali je državljan Slovenije ali ne. Davčni rezident je torej oseba, ki je državljan Slovenije in tudi tujec, če imata prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji ali, če je izpolnjen katerikoli drug pogoj za rezidentstvo. Zgolj prijava »začasnega odhoda iz Slovenije« pri pristojni upravni enoti ob siceršnji ohranitvi stalnega prebivališča v Sloveniji, ni dovolj, da bi se posameznika »avtomatsko« opredelilo za nerezidenta Slovenije za davčne namene. Šele, če ni izpolnjen noben pogoj iz 6. člena ZDoh-2, se posameznik šteje za nerezidenta Slovenije.

Kadar se zavezanec za dlje časa preseli v tujino, kjer tudi dejansko prebiva, si mora zaradi vpliva te spremembe na status rezidentstva za davčne namene, formalno urediti rezidentstvo tudi pri davčnem organu (tj. vpis spremembe statusa rezident v nerezident v davčni register), pred tem pa tudi urediti obveznosti iz naslova odjave stalnega prebivališča, kot to določa [Zakon o prijavi prebivališča](#), pri posamezni upravni enoti. Ta določa, da mora posameznik pred odselitvijo v tujino za stalno, v Sloveniji odjaviti stalno prebivališče.

Če si posamezniki pri davčnem organu ustrezno ne uredijo statusa, se še vedno štejejo za slovenske rezidente (npr. ob prijavljenem stalnem prebivališču v Sloveniji), kar pomeni, da so obdavčeni po načelu svetovnega dohodka; tj. tudi od dohodkov iz tujine. Če si posamezniki ne uredijo rezidentskega statusa sami, lahko davčni organ v zvezi z odmero dohodnine po

uradni dolžnosti preverja, ali se izkazani status posameznika sklada z dejanskim stanjem in posledično ustrezno ukrepa.

Ne glede na navedeno, pa ima posameznik primarno obveznost, da sam pravilno formalno uredi svoj rezidentski status. To lahko stori z vložitvijo vloge za ugotovitev rezidentskega statusa pri davčnem organu, ki ji lahko priloži ustrezno izpolnjen vprašalnik: Ureditev rezidentskega statusa – odhod iz RS, ki je dostopen na naslednji povezavi:

http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Mednarodno_obdavcenje/Obrazci/Vprasanik_Ugotovitev_rezidentskega_statusa_-_odhod_iz_Republike_Slovenije.pdf.

Vloga za ureditev rezidentskega statusa se lahko vloži osebno, pošlje po pošti, preko portala eDavki ali preko pooblaščenca pri pristojnem finančnem uradu, kjer je zavezanec vpisan v davčni register.

Naslovi pristojnih lokalnih finančnih uradov so objavljeni pod Kontakti na spletni strani Finančne uprave (FURS): <http://www.fu.gov.si/kontakti/>.

Vlogi je treba priložiti dokazila v zvezi z dejanskim prebivanjem v tujini (primeroma potrdilo o prijavi stalnega prebivališča v drugi državi in druga dokazila, s katerimi zavezanci dokazujejo, da so po odhodu iz Slovenije ustvarili rezidenčne vezi z drugo državo). Eno od dokazil v postopku ugotavljanja rezidentskega statusa ob odhodu iz Slovenije je lahko tudi potrdilo o rezidentstvu tujega davčnega organa.

Več informacij glede ugotavljanja statusa rezidentstva po ZDoh-2, je mogoče pridobiti na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) na naslednji povezavi:

http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Mednarodno_obdavcenje/Vprasanja_in_odgovori/Vprasanja_in_odgovori_2_izdaja_Rezidenti_drzave_pogodbence.pdf.

Splošne informacije s področja mednarodnega obdavčevanja pa je mogoče dobiti na naslednji povezavi:

http://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/mednarodno_obdavcenje/.

V zvezi z odpravo dvojnega obdavčevanja dohodkov rezidenta z virom izven Slovenije je treba še pojasniti, da slovenska davčna zakonodaja (ZDoh-2) omogoča odpravo dvojnega obdavčevanja tudi v primeru, ko rezidenti Slovenije dosežajo dohodek v državi, s katero Slovenija nima sklenjene mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja. To velja tudi v primeru, ko so dohodki rezidentov doseženi v Avstraliji, Novi Zelandiji, Argentini idr. Tako lahko rezident Slovenije od dohodnine, odmerjene po ZDoh-2, odšteje znesek ustreznega dela dohodnine (odbitek tujega davka), ki jo je že plačal od dohodkov z virom izven Slovenije in v Sloveniji doplača le morebitno razliko v izračunu davka, ne gre pa za plačilo »dvojnih davkov«. Uveljavljanje odbitka tujega davka pa je v primerih, ko Slovenija z drugo državo nima sklenjene mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja, omejeno na postopke in roke, določene v [Zakonu o davčnem postopku – ZDavP-2](#),¹ kar pomeni, če davčni zavezanec odprave dvojne obdavčitve ne uveljavi na predpisan način oziroma je z zakonom določen rok za uveljavljanje že potekel (npr. v prepisni napovedi, v napovedi na podlagi samoprijave, v postopkih obnove odmere dohodnine), izgubi pravico do uveljavljanja odbitka tujega davka. Drugače pa velja za situacije, kjer je sklenjena mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja. V teh primerih se

¹ Med davčnim letom se davek, plačan v tujini, lahko uveljavlja v napovedih za odmero akontacije dohodnine, če gre za dohodke, ki se všteto v letno davčno osnovo ter v napovedih za odmero dohodnine, če gre za dohodke, ki se ne všteto v letno davčno osnovo.

Na letni ravni pa se davek, plačan v tujini, uveljavlja v ugovoru zoper informativni izračun dohodnine, v napovedi za odmero dohodnine do 31. 7. tekočega leta za preteklo odmerno leto, če davčni zavezanec ni prejel informativnega izračuna ali v pritožbi zoper odločbo o domeri dohodnine, če je vložena omenjena napoved.

upoštevajo določbe o odpravi dvojne obdavčitve ne glede na roke in postopke, ki jih določa domača zakonodaja.

Primeri:

- **Upokojen zdomec, ki v Avstraliji prebiva že več desetletij, v Sloveniji pa ima še vedno prijavljeno stalno prebivališče**

Status za davčne namene v Sloveniji po ZDoh-2: rezident.

Oseba se lahko šteje za davčnega rezidenta Slovenije samo zaradi tega, ker ima v Sloveniji uradno prijavljeno stalno prebivališče in nima drugih rezidenčnih vezi s Slovenijo. Taka oseba se ne bo štela za davčnega rezidenta v Sloveniji, če bo odjavila stalno prebivališče v Sloveniji ter s Slovenijo ne bo imela drugih rezidenčnih vezi.

- **Zaposlena oseba v Avstraliji, ki ima prijavljen začasni odhod iz Slovenije, sicer pa formalno prijavljeno stalno prebivališče še vedno v Sloveniji**

Status za davčne namene v Sloveniji po ZDoh-2: rezident.

Kljub začasno prijavljenemu odhodu iz Slovenije, se tak posameznik še vedno šteje za davčnega rezidenta Slovenije zaradi formalno prijavljenega stalnega prebivališča v Sloveniji (čeprav je npr. njegovo običajno prebivališče in središče osebnih ter ekonomskih interesov v tujini in čeprav ne bo prisoten v Sloveniji 183 dni v davčnem letu). Zaradi običajnega prebivališča v tujini, pa se najverjetneje šteje tudi za rezidenta druge države. Taka oseba se ne bo štela za davčnega rezidenta v Sloveniji, če bo odjavila stalno prebivališče v Sloveniji ter s Slovenijo ne bo imela drugih rezidenčnih vezi.

- **Upokojenec, ki prebiva v Avstraliji, v Sloveniji pa prejema en del pokojnine. V Sloveniji nima premoženja in drugega dohodka, razen pokojnine. V Sloveniji nima formalno prijavljenega stalnega prebivališča**

Status za davčne namene v Sloveniji po ZDoh-2: nerezident. ZPIZ (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje) Slovenije kot izplačevalec dohodka za takega posameznika opravi izračun in plačilo davčnega odtegljaja oziroma akontacijo dohodnine, ki se šteje za dokončni davek. Taka oseba nima drugih davčnih obveznosti v Sloveniji, ker torej ZPIZ ob izplačilu pokojnine avtomatsko opravi izračun in plačilo davka.

III.) INFORMACIJA GLEDE ROKOV ZA IZPOLNITEV DAVČNIH OBVEZNOSTI POSAMEZNIKOV, ZASTARANJA PRAVICE DO ODMERE DAVKOV IN DAVČNI IZVRŠBI

Če dohodke izplačuje slovenska pravna oseba ali zasebnik, ta za prejemnika dohodka odtegne akontacijo dohodnine. Če pa dohodke izplača oseba, ki se ne šteje za plačnika davka (tuja pravna oseba), rezident pri pristojnem finančnem uradu sam napove dohodke, prejete iz tujine, zaradi odmere (akontacije) dohodnine v Sloveniji. Na podoben način se plačuje tudi dohodnina za nerezidente.

Obrazci za napovedi za odmero akontacije dohodnine ter obrazci za napovedi za odmero dohodnine od dohodka iz kapitala in dohodka iz oddajanja premoženja v najem so dostopni na naslednji povezavi: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12608>.

Hkrati pojasnjujemo, da Finančna uprava RS pridobiva informacije o dohodkih, ki jih rezidenti Slovenije dosegajo v drugih državah, tudi na podlagi mednarodne izmenjave informacij s področja obdavčevanja s pristojnimi organi drugih držav. Če torej rezidenti Slovenije ne izpolnijo svojih davčnih obveznosti, lahko Finančna uprava RS sproži postopke odmere

davkov tudi po uradni dolžnosti na podlagi podatkov, prejetih iz tujine. Več o načinu izmenjave in pravnih podlagah za izmenjavo najdete na naslednji povezavi:

http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Mednarodna_izmenjava/Opis/Podrobnejši_opis_Mednarodna_izmenjava.pdf.

Več informacij glede obdavčitve posameznih vrst dohodkov rezidentov in nerezidentov, uporabi določb mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja ter obdavčitvi nepremičnega in premičnega premoženja tujcev najdete v brošuri o mednarodni obdavčitvi posameznikov, ki je dostopna na naslednji povezavi:

http://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/mednarodno_obdavcenje/.

V omenjeni brošuri najdete tudi roke za predložitev napovedi za odmero (akontacije) dohodnine od posameznih vrst dohodkov, ki so sicer določeni v [Zakonu o davčnem postopku – ZDavP-2](#). Na podlagi vloženih napovedi davčni organ z odločbo odmeri (akontacijo) dohodnine, praviloma to stori v roku 15 dni od dneva vložitev napovedi za posamezen obdavčljiv dohodek. Rok za izdajo odločbe je 30 dni, kadar se napovedujejo dohodki iz prenosa premoženjske pravice oziroma dohodki iz dobička od kapitala oziroma organ odločbo izda do 30. aprila tekočega leta za preteklo leto, kadar se napovedujejo dohodki od obresti, dividend, dobička iz kapitala in iz oddajanja premoženja v najem.

Akontacijo dohodnine od dohodka iz prenosa premoženjske pravice, akontacijo dohodnine od drugih dohodkov in dohodnino od dohodkov iz kapitala in dohodka iz ODDAJANJA PREMOŽENJA V NAJEM je potrebno plačati v roku 30 dni od vročitve odmerne odločbe. Akontacijo dohodnine iz ZAPOSLOVANJA mora davčni zavezanec plačati v roku 30 dni od vročitve odločbe, v kolikor prejema redni mesečni dohodek iz delovnega razmerja ali pokojnino, pa mora akontacijo plačevati v obrokih, ki morajo biti plačani v 30 dneh od prejema dohodka iz zaposlitve ali pokojnine.

Davčni organ davka ne more več odmeriti po preteku zastaralnih rokov. Pravica do odmere davka zastara v petih letih od dneva, ko bi bilo treba davek napovedati, obračunati, odtegniti in odmeriti. V kolikor se odmerja davek na promet nepremičnin in na darilo oziroma na dediščine, pravica do odmere davka na promet nepremičnin in davka na darilo zastara v desetih letih od dneva, ko bi bilo treba davek napovedati, pravica do odmere davka na dediščine pa zastara v desetih letih od pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

Če davek ni plačan v rokih, predpisanih z zakonom, ga lahko davčni organ prisilno izterja (začne davčno izvršbo). Rok za izvršbo je pet let od dneva, ko bi bilo davek treba plačati. V primeru naknadno ugotovljene obveznosti v davčnem nadzoru, teče rok zastaranja pravice do izterjave davka od dneva izvršljivosti odmerne odločbe.

Potrebno je opozoriti še na absolutno zastaranje odmere in izterjave – ne glede na zgornje zastaralne roke davčna obveznost preneha, ko poteče deset let od dneva, ko je prvič začelo teči, razen če je bilo zastaranje pravice do izterjave zadržano (v tem primeru se čas zadržanja ne šteje v čas zastaralnega roka).

Kontakt na Finančni upravi Republike Slovenije, na katerem se lahko pozanimate glede svoje konkretne situacije, je: gfu.fu@gov.si.

Kontakti posameznih finančnih uradov, so dostopni na naslednji povezavi: <http://www.fu.gov.si/kontakti/>

Za informacije glede stalnega bivališča itd. se lahko obrnete tudi na upravne enote, ki vpise v register stalnega prebivalstva izvajajo. Kontakti upravnih enot, vključno s

telefonskimi številkami, so na razpolago na spletni strani:
<http://www.upravneenote.gov.si/>